

8. ביטוח נפגעי עבודה

א. גמלאות ענף נפגעי עבודה

ביטוח נפגעי עבודה נועד לפצות מבוטחים¹ שנפגעו בעבודה, בתאונה² או חלו במחלת מקצוע³, בגין אובדן שכר או הכנסה בתקופה שלאחר הפגיעה שבה נעשו בלתי כשירים לעבוד, או בגין הנוק הגופני או הנפשי מהפגיעה. ביטוח נפגעי עבודה גם מסייע לאותם נפגעים לחזור לעבודה בעזרת שיקום מקצועי. הסיוע לנפגעי העבודה ניתן בכמה אופנים:

1. דמי פגיעה

תשלום בשל היעדרות מן העבודה, ולכל היותר בעד 91 יום (13 שבועות)⁴ מהיום הראשון שלמחרת הפגיעה, למי שנפגע בעבודה או חלה במחלת מקצוע, ועקב כך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת ולא עבד בפועל, והוא זקוק לטיפול רפואי. שיעור התשלום 75% מהשכר הממוצע של הנפגע בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה ועד מקסימום דמי הפגיעה (בינואר 2014 - 1,094.63 ש"ח ליום).

2. גמלאות נכות מעבודה

משולמות לנפגעי עבודה שנותרו נכים זמנית או לצמיתות בעקבות הפגיעה בעבודה.

- **קצבת נכות זמנית** - משולמת לנכי עבודה בעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות⁵.
- **קצבת נכות צמיתה** - משולמת לנכי עבודה בעלי דרגת נכות צמיתה של 20% לפחות לפי דרגת הנכות הרפואית בשיעור יחסי לשכר שבשלושת החודשים שלפני הפגיעה (הסכום המרבי בינואר 2014 - 32,839 ש"ח לעובד שכיר ולעובד עצמאי). סכום קצבת הנכות הזמנית או הצמיתה נקבע כ-75% מההכנסה בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה כפול דרגת הנכות.
- **מענק נכות מעבודה** - סכום חד-פעמי בשיעור של קצבה חודשית כפול 43 המשולם לנכה עבודה בעל דרגת נכות של 9%-19% לצמיתות⁶.
- **קצבה מיוחדת** - משולמת בנוסף לקצבה החודשית לנכים בעלי דרגת נכות צמיתה של 75% לפחות (וזכאים נוספים על-פי החוק), הזקוקים לעזרה בפעולות היום יום (הסכום המרבי בינואר 2014 - 8,210 ש"ח).
- **מענק מיוחד** - משולם לנכים בעלי דרגת נכות של 75% לפחות למימון הוצאות חד-פעמיות עקב הנכות: התאמת דיור, רכישת אביזרי עזר ורכישת רכב לפתרון קשיי הניידות (למוגבלים בניידות בלבד).

1 מבוטח בביטוח נפגעי העבודה הוא אחד מאלה: עובד שכיר (מאפריל 1954), עובד עצמאי (מיוני 1957), מי שנמצא בשיקום מקצועי, משתלם בהכשרה מקצועית, נבחן לפי חוק החניכות או חוק שירות התעסוקה (בשעת הבחינה בלבד), אסיר עובד, תושב חוץ המועסק אצל מעסיק ישראלי (משנת 1970), תושב ישראלי בחו"ל בתנאים מסוימים (משנת 1970), מי ששכרו נקבע על פי החוק (למשל חבר כנסת), עובדים תחת חוק עבודת שירותי חירום.

2 תאונה במהלך ועקב העבודה, לרבות תאונה בדרך אל העבודה וממנה ותאונה בנסיבות המפורטות בחוק.

3 מחלה שהמבוטח חלה בה עקב עבודתו, והיא מופיעה ברשימת מחלות המקצוע שנקבעו בחוק. מחלות המקצוע מפורטות בתוספת השנייה לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח בפני פגיעה בעבודה), התשי"ד 1954.

4 עד 31.1.2002 מי שנפגעו בעבודה היו זכאים לתשלום דמי פגיעה לתקופה מרבית של 181 ימים (26 שבועות). בעד היומיים שלאחר יום הפגיעה לא שולמו דמי פגיעה אלא למי שאינו מסוגל לעבוד 12 יום ויותר. בעקבות תיקון החוק בשנת 2005, תקופת הזכאות לדמי פגיעה על חשבון המעסיקים הורחבה מ-9 ל-12 ימים. מי שאין לו מעסיק, כמו העובדים העצמאים, אינו זכאי לתשלום בעד 12 ימים הראשונים, חוץ ממעבידים של עובד במשק בית.

5 עד שנת 2005 מענק נכות מעבודה וקצבת נכות זמנית החלו להיות משולמים מדרגת נכות בשיעור 5%.

6 מי שנפגע לפני 1.7.2003 קיבל מענק בגובה 70 קצבאות.

3. גמלאות תלויים בנפגעי עבודה

משולמות לאלמן/ה, ליתומים, להורים (ובנסיבות מיוחדות גם לבני משפחה אחרים) - של מי שנפטר עקב פגיעה בעבודה והיה תלוי בפרנסתו: קצבת תלויים, מענק תלויים, מענק נישואים, שיקום מקצועי לאלמן/ה המקבל/ת קצבת תלויים, דמי מחיה ליתומים, מענק בר מצווה ומענק פטירה.

קצבת תלויים - קצבה בשיעור של 40%-100 מהקצבה המלאה שהיתה מגיעה למבוטח אילו היה בעל דרגת נכות של 100%, ובהתאם למספר הילדים. לקצבת תלויים זכאית אלמנה שיש עמה ילדים או שמלאו לה 40 שנים או שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה, ואלמן שיש עמו ילד או שמלאו לו 40 שנים ואינו מסוגל לכלכל את עצמו. סכום הקצבה המלאה הוא 75% מהשכר של הנספה בתקופה הקובעת. סכום הקצבה החלקית נקבע בהתאם לדרגת הזכאות.⁷

4. הוצאות ריפוי (כולל אשפוז ושיקום רפואי)

המוסד לביטוח לאומי באמצעות קופות החולים (המקבלות ממנו תשלום) מספק טיפול רפואי מלא לנפגעי עבודה, הכולל במקרה הצורך גם שיקום רפואי, החלמה, שירותי סיעוד ועוד.

5. שיקום מקצועי

ניתן לנכה שדרגת נכותו הצמיחה היא 10% לפחות ואשר עקב פגיעתו אינו מסוגל לחזור לעבודתו הקודמת או לכל עבודה אחרת. שיקום מקצועי ניתן גם לאלמנות נפגעי עבודה.

ב. מקבלי דמי פגיעה

1. כללי

דמי פגיעה הם גמלה קצרת מועד המשולמת לנפגע בעבודה לתקופה של 91 יום לכל היותר. בשנת 2014 הגיע **מספר המקבלים** ל-74,555 - ירידה של 0.3% לעומת 2013⁸ (תרשים 1).

מספר ימי האי-כושר לעבודה ירד אף הוא והגיע ל-2,658,441 ימים - ירידה של 2.8% לעומת 2013. **מספר ימי האי-כושר הממוצעים לנפגע** ירד והגיע ל-35.7 ימים - ירידה של 2.5% (לוחות 1 ו-2). מספר מקבלי דמי הפגיעה ירד לעומת הגידול במספר המועסקים במשק. בשנת 2014 היו מקבלי דמי פגיעה 1.9% מכלל המועסקים (לוח 2).

שיעור מקבלי דמי פגיעה בכלל המועסקים ירד במהלך השנים ונשאר יציב בשנים האחרונות למרות העלייה במספרם של המקבלים ובמספר המועסקים. ירידה הדרגתית זו החלה ב-1996 ונמשכה עד 2012 והיא חלה במקביל לשינויי חקיקה - חיוב המעסיק בתשלום בגין הימים הראשונים וביטול הזכאות לתשלום זה למי שאין להם מעסיק (בשנים 1997 ו-2005). ב-2014 נצפתה ירידה קטנה, מ-2% ל-1.9%.

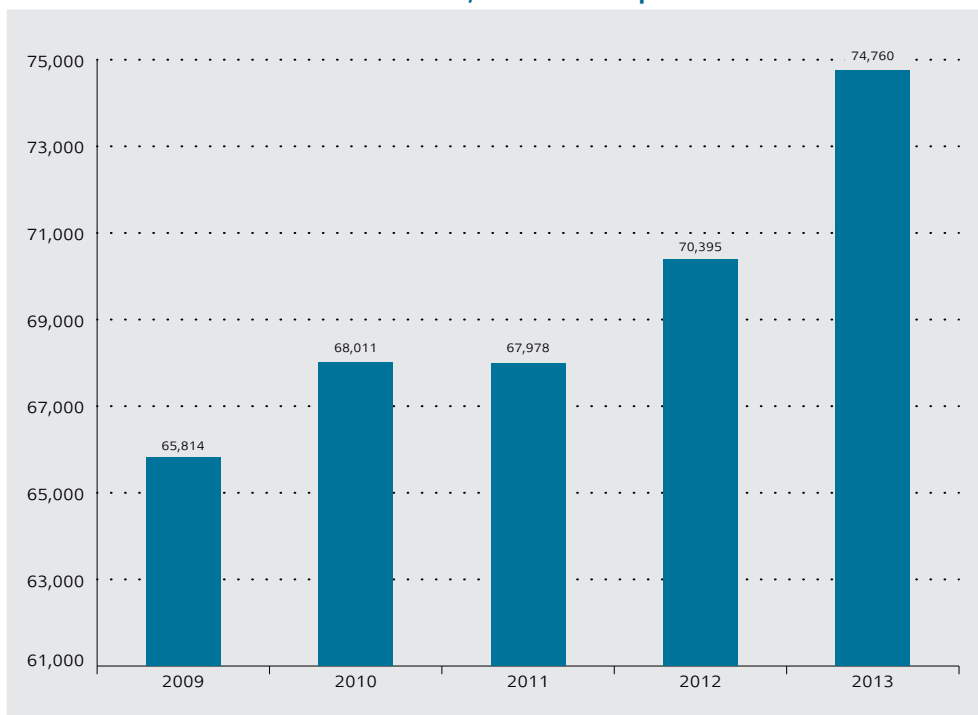
ממוצע ימי האי-כושר לנפגע הגיע לשיאו בשנת 2001 (40 יום) וב-2002 ירד ירידה חדה שנבעה בין היתר משינוי חקיקה (קיצור התקופה המרבית של תשלום דמי פגיעה מ-26 ל-13 שבועות, החל ב-1.2.2002). הירידה נעצרה בשנת 2003, ומאז עלה השיעור והגיע כאמור ל-36.6% ב-2013. בשנת 2014 ממוצע ימי אי כושר לנפגע ירד לרמה של 35.7 ימים (לוח 1).

בשנת 2014 הגיע מספר המקבלים ל-74,555 - ירידה של 0.3% לעומת 2013

שיעור מקבלי דמי פגיעה בכלל המועסקים ירד במהלך השנים ונשאר יציב בשנים האחרונות

7 שיעור קצבת התלויים בהתאם למספר התלויים וקרבתם מפורט בסעיף 132 לחוק הביטוח הלאומי.
8 הסדרה של מקבלי דמי פגיעה מ-2010 ועד היום התעדכנה.

תרשים 1 מקבלי דמי פגיעה, 2010-2014

לוח 1 מועסקים, מקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר לעבודה, 2010-2014

שנה	מועסקים (אלפים)*	מקבלי דמי פגיעה	ימי אי כושר לעבודה	
			סך הכל	ממוצע לנפגע
2010	3,214.0	68,011	2,478,106	36.4
2011	3,321.6	67,978	2,488,540	36.6
2012	3,426.8	70,395	2,546,960	36.2
2013	3,753.4	74,760	2,734,723	36.6
2014	3,854.4	74,555	2,658,441	35.7

* לפי נתוני החשבונאות הלאומית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. המועסקים כוללים עובדים ישראלים, עובדים מחו"ל (מדווחים ובלתי מדווחים) ותושבי יהודה ושומרון.

בחוק נפגעי העבודה יש שני הסדרים (תקנה 22 וסעיף 343 לחוק), שלפיהם המעסיק הוא שמשלם לנפגע את דמי הפגיעה בתמורה להנחה או לתוספת עמלה שבה הביטוח הלאומי מזכה אותו. מבין 68,159 השכירים שקיבלו דמי פגיעה בשנת 2014, 20,072 (29%) היו מועסקים בידי מעסיקים מורשים לפי תקנה 22, שלפיה המוסד אינו מחזיר להם את דמי הפגיעה בעד 12 ימי הזכאות הראשונים. זהו תשלום שמעסיקים אחרים נדרשים להחזיר למוסד. במקרה זה הביטוח הלאומי רשאי להתיר למעסיק לשלם בשם המוסד דמי פגיעה, במועדים שבהם הוא נוהג לשלם את שכר העבודה. על המעסיק להגיש לביטוח הלאומי תביעה בגין תאונת העבודה של העובד, והמוסד מחזיר לו את הסכומים ששילם

לוח 2

שיעור השינוי במקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר לעבודה (אחוזים), 2010-2014

שנה	מקבלי דמי פגיעה המועסקים	שיעורי השינוי בממוצע לשנה		
		מועסקים	מקבלי דמי פגיעה	ממוצע ימי אי-כושר
2010	2.0	3.0	3.3	4.0
2011	1.9	3.0	-0.1	0.5
2012	1.9	4.0	3.6	-1.1
2013	2.0	2.9	6.2	1.1
2014	1.9	2.5	-0.3	-2.5

לוח 3

מקבלי דמי פגיעה לפי מספר ימי האי-כושר, 1996, 2000, 2006-2014

שנה	סך כל המועסקים**	סך כל ימי האי-כושר	סך כל מקבלי דמי הפגיעה	מספר ימי האי-כושר								
				0	1-14	15-30	31-45	46-60	61-75	76-90	91 ויותר	
מספרים מוחלטים												
2006	3,003,700	2,170,751	64,296	37	23,432	15,469	7,245	4,547	3,218	5,182	5,101	*65
2007	3,132,310	2,291,149	67,657	42	24,582	16,298	7,695	4,673	3,432	5,424	5,476	*35
2008	3,241,790	2,408,514	69,734	35	24,831	16,606	7,981	4,931	3,569	5,837	5,933	*11
2009	3,312,340	2,306,267	65,814	40	23,159	15,447	7,456	4,786	3,499	5,947	5,468	*12
2010	3,214,000	2,478,106	68,011	35	23,388	15,493	7,490	4,840	3,478	6,826	6,433	*28
2011	3,321,600	2,488,540	67,978	25	23,351	15,283	7,502	4,829	3,636	6,730	6,605	*17
2012	3,426,800	2,546,960	70,395	11	24,361	16,039	7,923	5,096	3,659	6,566	6,625	*115
2013	3,753,360	2,734,723	74,760	9	25,556	17,150	8,284	5,502	3,907	7,275	6,830	*247
2014	3,854,400	2,658,441	74,555	14	27,070	16,053	8,064	5,295	3,888	7,328	6,816	*27
אחוזים												
2006	100.0	0.1	36.4	24.1	11.3	7.1	5.0	8.1	7.9	0.1		
2007	100.0	0.1	36.3	24.1	11.3	6.9	5.1	8.0	8.1	0.1		
2008	100.0	0.1	35.6	23.8	11.4	7.1	5.1	8.4	8.5	0.0		
2009	100.0	0.1	35.2	23.5	11.3	7.3	5.3	9.0	8.3	0.0		
2010	100.0	0.1	34.4	23.8	11.0	7.1	5.1	10.0	9.5	0.0		
2011	100.0	0.0	34.4	23.5	11.0	7.1	5.3	9.9	9.7	0.0		
2012	100.0	0.0	34.6	22.8	11.3	7.2	5.2	9.3	9.4	0.0		
2013	100.0	0.0	34.2	22.9	11.1	7.4	5.2	9.7	9.1	0.3		
2014	100.0	0.0	36.3	21.5	10.8	7.1	5.2	9.8	9.1	0.3		

* נפגעים עד 31.1.2002 שקיבלו דמי פגיעה לאחר מועד זה.
 ** מתוך החשבונאות הלאומית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הסדרה 2006-2013 התעדכנה ולא ניתן להשוות סדרה החדשה לסדרה הישנה

(בעבור 13 ימים ויותר) בתוספת עמלה בשיעור 2.5% מדמי הפגיעה. אם המוסד דוחה את התביעה, המעסיק אינו מקבל החזר בעבור הכספים ששילם לעובד.

מבין כלל השכירים שקיבלו דמי פגיעה ב-2014 - 618 (כ-1%) עבדו אצל המעסיקים שהצטרפו לסעיף 343 לחוק. 14 מעסיקים בחרו להצטרף להסדר הזה נכון לשנת 2011 (מדובר במעסיקים גדולים - של יותר מ-500 עובדים) והם משלמים דמי ביטוח מופחתים לענף נפגעי עבודה (85% מהשיעור הרגיל). בתמורה להנחה בדמי הביטוח הם סופגים את התשלום של דמי פגיעה לעובד שנפגע בעבודה. במהלך השנים גדל מספר הפגיעות החמורות שבגינן הוגשו תביעות למוסד (לוח 3). בשנת 1996, השנה האחרונה שלפני שינוי החוק שלפיו הימים הראשונים משולמים על חשבון המעסיק, היו הנפגעים שלהם פחות מ-14 ימי אי-כושר כמחצית מכלל מקבלי דמי הפגיעה והיום שיעורם 36%. במקביל, ועם קיצור התקופה המרבית לקבלת דמי פגיעה, עלה שיעור מקבלי דמי הפגיעה שלהם 61 ויותר ימי אי-כושר מ-13% מכלל המקבלים ב-1996 לכ-25% ב-2014. אחוז הנפגעים שלהם 15-45 ימי אי-כושר התייצב ברמה של כ-32% במהלך השנים.

2. עובדים זרים, עובדי חברות כוח אדם ועובדי קבלן

הדיווח על התאונות של העובדים הזרים, עובדי חברות כוח אדם או עובדי קבלן, לוקה ככל הנראה בחסר, ולכן סביר שהמידע על שיעורי ההיפגעות ורמת הבטיחות במקום העבודה מוטים אף הם.

שיעור מקבלי דמי פגיעה בקרב העובדים הזרים ותושבי השטחים היה נמוך בכל השנים משיעורם של הישראלים. לכאורה אפשר היה לצפות ששיעורם יהיה לפחות כמו של תושבי ישראל, בגלל הענפים הכלכליים המסוכנים למדי (חקלאות ובנייה) שהם מועסקים בהם. השיעור הנמוך משקף ככל הנראה תת דיווח של אוכלוסייה זו על פגיעות בעבודה, הנובע מהחשש לאבד את מקום העבודה אם יעדרו עקב תאונה, ממעמדם הלא חוקי ומחשש לגורלם אם ייודע דבר שהותם בארץ ללא היתר, ואולי גם מהעדר מידע על הזכויות המגיעות להם. בפגיעות עבודה קשות אין לעובדים אלה ברירה אלא לפנות לטיפול רפואי ולהגיש תביעה לדמי פגיעה ולנכות. הביטוח הלאומי משלם במישרין את הוצאות הטיפול החד-פעמי בחדר המיון של עובדים זרים, ומאפריל 2008 גם של עובדי שטחים שנפגעו בתאונות עבודה ולא הגישו תביעה לדמי פגיעה.

עובד זר מבוטח בביטוח נפגעי עבודה אף אם הוא שוהה בארץ שלא כדין. עד 28.2.2003, עובדים זרים ותושבי שטחים שנפגעו בעבודה היו זכאים למלוא ההטבות הניתנות לנפגעי עבודה בין שעבדו בהיתר ובין שלא. ב-1.3.2003 חל שינוי וגמלתו של עובד זר שאינו מדווח נשללת. עם עזיבתו את הארץ משולמת לו הגמלה שנמצא זכאי לה החל במועד יציאתו. התשלום אינו כולל את התקופה שבה נשללה הקצבה. הירידה ההדרגתית במספר העובדים הזרים בשנים 2003-2006 היתה צפויה עקב תיקוני החקיקה ופעולותיה של משטרת ההגירה. בשנת 2007 שוב נצפתה עלייה, שנמשכה עד סוף 2009. בינואר 2010 הכריז ראש הממשלה על מדיניות הגירה חדשה המקשיחה את התנאים להעסקת עובדים זרים, שנועדה לצמצם את מספרם בכ-30-50 אלף.

אוכלוסייה אחרת שבעבורה קשה להשיג נתונים על בטיחות בעבודה היא שכירים המקבלים שכר מחברות כוח אדם ומקבלי כוח אדם. בסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מזוהים שכירים אלו לפי השאלה "מי משלם את השכר". במערכת נפגעי עבודה של המוסד לביטוח לאומי, חברות כוח אדם אינן מאופיינות בקוד ייחודי (ענף כלכלי או מעמד משפטי של המעסיק), ולכן אי אפשר לבדוק אם עובדים אלו חשופים לסכנות כמו העובדים שמקבלים שכר ממקום העבודה ואם עובדתיותם חריגים אצל המעסיק גורמת לו להפחית מאחריותו לתנאי הבטיחות שלהם.

הבעיה קיימת גם בחברות קבלן שאינן מספקות עובדים אלא שירותים, ושהחובות שחלות על חברות כוח אדם, בייחוד חובת הרישוי, אינן חלות עליהן. התנאי לקבלת רישיון ולחידושו הוא כיבוד חוקי העבודה ובטיחות בעבודה.

בהגדרת מקבלי שכר מחברת כוח אדם לא נכללים שכירים העובדים באמצעות קבלן משנה, שעליו מוטלת האחריות על ביצוע עבודתם וגם על בטיחותם. אלו שכירים המועסקים בעיקר בשלושה ענפי הכלכלה המשניים - שמירה, אבטחה וניקיון, ושירותי מטפלות בית.

בשנת 2014 (כמו גם בשנים הקודמות) ממוצע ימי האי-כושר לנפגע של עובדים זרים היה נמוך מזה של תושבי ישראל - 30.2 ימים לעומת 35.6 ימים בהתאמה - אך שהוא היה צפוי להיות גבוה יותר, בגלל ענפי העיסוק שלהם. ממוצע ימי האי-כושר של העובדים תושבי השטחים (יהודה ושומרון) נשאר

לוח 4

מועסקים*, מקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר, לפי תושבות, 2010-2014

עובדים זרים	תושבי שטחים	תושבי ישראל	סך הכל	
2010				
230,225	60,621	3,120,687	3,411,530	מועסקים
865	490	66,656	68,011	מקבלי דמי פגיעה
0.4	0.8	2.1	2.0	שיעור מקבלי דמי פגיעה מהמועסקים
29.9	45.8	36.5	36.4	ממוצע ימי אי-כושר
2011				
229,125	65,869	3,220,048	3,515,040	מועסקים
667	484	66,827	67,978	מקבלי דמי פגיעה
0.3	0.7	2.1	1.9	שיעור מקבלי דמי פגיעה מהמועסקים
31.6	42.1	36.6	36.6	ממוצע ימי אי-כושר
2012				
230,741	65,550	3,358,974	3,655,270	מועסקים
804	604	68,987	70,395	מקבלי דמי פגיעה
0.3	0.9	2.1	1.9	שיעור מקבלי דמי פגיעה מהמועסקים
35.7	46.5	36.1	36.2	ממוצע ימי אי-כושר
2013				
221,950	81,900	3,449,510	3,753,360	מועסקים
948	738	73,074	74,760	מקבלי דמי פגיעה
0.4	0.9	2.1	2.0	שיעור מקבלי דמי פגיעה מהמועסקים
32.6	47.3	36.5	36.6	ממוצע ימי אי-כושר
2014				
207,975	90,663	3,555,762	3,854,400	מועסקים
993	811	72,751	74,555	מקבלי דמי פגיעה
0.5	0.9	2.1	1.9	שיעור מקבלי דמי פגיעה מהמועסקים
30.2	44.5	35.6	35.7	ממוצע ימי אי-כושר

* מקור: החשבונאות הלאומית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח 5

מקבלי דמי פגיעה וממוצע ימי אי כושר לפי מעמד בעבודה, 2014

ממוצע ימי אי-כושר	מקבלי דמי פגיעה		מממד בעבודה
	מספרים מוחלטים	אחוזים	
35.7	74,555	100.0	כלל המקבלים
34.2	68,159	91.4	שכירים
51.3	6,396	8.6	עצמאים

לוח 6

מקבלי דמי פגיעה לפי מעמד בעבודה וענף כלכלי, 2014

ימי אי-כושר		מקבלים		ענף כלכלי
ממוצע ימי אי כושר לנפגע	אחוזים	מספרים	אחוזים	
35.7	2,658,441	74,555	100.0	סך הכל
100.0	2,330,480	68,159	100.0	סך הכל שכירים
28.2	334,528	10,939	16.1	תעשייה וחרושת
37.6	365,047	10,293	15.1	מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים
35.5	323,071	7,061	10.4	בינוי
34.6	181,387	6,073	8.9	מינהל מקומי, מינהל ציבורי וביטחון; שירותי חובה של הביטוח הלאומי
29.9	187,718	5,264	7.7	שירותי ניהול ותמיכה
39.3	150,430	4,729	6.9	שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד
30.9	177,707	4,720	6.9	שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות
28.4	140,241	4,534	6.7	שירותי אירוח ואוכל
35.7	80,422	2,404	3.5	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
31.8	60,398	1,745	2.6	חינוך
35.9	52,564	1,641	2.4	חקלאות, ייעור ודיג
28.1	46,230	1,636	2.4	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
42.5	54,702	1,535	2.3	שירותים אחרים
33.5	42,984	1,530	2.2	פעילויות בנדל"ן
28.3	40,038	1,412	2.1	מידע ותקשורת
35.6	39,988	1,018	1.5	אמנות, בידור ופנאי
34.1	13,162	466	0.7	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
45.8	12,293	361	0.5	אספקת מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
30.6	4,557	127	0.2	כרייה וחציבה
34.2	726	19	0	ארגונים וגופים בינלאומיים
38.2	553	13	0	משקי בית כמקומות תעסוקה, משקי בית המייצרים טובין ושירותים לשימוש עצמי
32	21,734	639	0.9	לא ידוע
51.3	327,961	6,396	8.6	סך הכל עצמאים

גבוה למדי (44.5 ימים בממוצע לנפגע), אף שעיסוקם דומה לכאורה לזה של העובדים הזרים, אולי משום שרבים בהם מועסקים כמטפלים סיעודיים ואלה נפגעים פחות ממעוסקים בענפים מסוכנים.

משנת 1997 הצטמצם מספר העצמאים שקיבלו דמי פגיעה, מ-9,483 ל-6,396 בשנת 2014, ומשקלם בסך המקבלים ירד מ-11.3% ל-8.6% (לוח 5). ירידה זו מושפעת כנראה הן מהשינוי בחוק שלפיו ימי האי-כושר הראשונים ממומנים בידי העצמאי והן מגל של סגירת עסקים קטנים בתקופות של מיתון כלכלי. ב-2014 נרשמה עלייה קלה בשיעור העצמאים שקיבלו דמי פגיעה (8.6%) לעומת 2013 (8.2%). ממוצע ימי אי-כושר לעבודה בקרב העצמאים היה גבוה בכ-50% מזה של שכירים (51.3 ימים לעומת 34.2, בהתאמה), כנראה משום שעצמאים אינם נוטים להגיש למוסד תביעות בגין העדרויות קצרות (פחות מ-12 ימים).

משנת 1997 הצטמצם מספר העצמאים שקיבלו דמי פגיעה, מ-9,483 ל-6,396 בשנת 2014, ומשקלם בסך המקבלים ירד מ-11.3% ל-8.6%

התפלגות נפגעי עבודה שכירים לפי ענפים כלכליים השתנתה מעט בשנת 2012 עקב מעבר לסיווג חדש של הענפים, אך גם בשנת 2014 המגמות נשאר דומות לשנים הקודמות: 16.1% עובדים נפגעו בתעשייה וחרושת, 15.1% במסחר ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים, ו-10.7% בבינוי. מבחינת חומרת הפגיעה (הנמדדת לפי מספר ימי אי-כושר לעבודה), הפגיעות החמורות ביותר מתרחשות זה שנים בענף הבינוי (45.4 ימים) ואחריו הענפים האלה: ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים (43.2 ימים), אמנות, בידור ופנאי (40.0 ימים), שירותים אחרים (36.4 ימים), ומסחר ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים (35.9).

3. נשים וצעירים

עם תהליך התיעוש המתגבר והגידול בשיעור הנשים המשתתפות בכוח העבודה האזרחי, שאפיין את שני העשורים האחרונים, גדל גם חלקן של הנשים בכלל המקבלים דמי פגיעה. שיעורן עלה בהדרגה ובעקביות מ-19.8% ב-1995 ל-31.4% ב-2014 (לוח 7). חלקן בכלל המקבלים נמוך בהשוואה לחלקן בסך המשתכרים בשוק העבודה לנוכח אופי העיסוקים שלהן.

בדיקת התפלגות מקבלי דמי הפגיעה לפי מין ולפי גיל מלמדת כי חלקם של הגברים (עד גיל 34) בגילים הצעירים יותר הוא 75%, ובמבוגרים יותר (45-59) רק כ-61% (לוח 8). ממוצע ימי האי-כושר

לוח 7 מקבלי דמי פגיעה לפי מין, 2010-2014

מין	2010	2011	2012	2013	2014
מספרים					
סך הכל	68,011	67,978	70,395	74,760	74,555
גברים	47,354	46,668	48,449	51,906	51,181
נשים	20,657	21,310	21,946	22,854	23,374
אחוזים					
סך הכל	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
גברים	69.6	68.7	68.8	69.4	68.6
נשים	30.4	31.3	31.2	30.6	31.4

9 הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011 המפורסם בידי הלמ"ס מחליף את הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 1993, והוא מבוסס על המלצת האו"ם לסיווג האחד של ענפי כלכלה: ISIC 4 (International Standard Classification of All Economic Activities), Rev. 4

לוח 8

מקבלי דמי פגיעה לפי גיל ומין (מספרים), 2014

גיל	סך הכל	גברים	נשים
סך הכל	74,555	51,181	23,374
עד 17	129	112	17
18-24	7,535	5,852	1,683
25-34	16,784	12,424	4,360
35-44	16,481	11,817	4,664
45-54	15,539	9,867	5,672
55-64	10,897	8,176	5,721
65+	4,190	2,933	1,257

של נשים נמוך מזה של גברים - 31.3 לעומת 37.7 בהתאמה - כנראה בגלל ההבדל בין רמת הסיכון הגבוהה של העיסוקים של הגברים הצעירים לבין רמת הסיכון של הגברים המבוגרים, הנמוכה יותר.

ג. נסיבות התאונה

תאונות דרכים (בזמן העבודה או בדרך אליה או ממנה) היו בשנת 2014 22.5% מכלל תאונות הדרכים במסגרת העבודה היו ב-2014 16.3% (לוח 9). בשנת 2014 6.7% מכלל תאונות הדרכים במסגרת העבודה - ירידה לעומת 6.7% ב-2013. תאונות הדרכים גרמו לפגיעה קשה יותר שהתבטאה במספר ימי אי-כושר רבים יותר (40.4 ימים) משאר התאונות (35.4 ימים).

תאונות דרכים (בזמן העבודה או בדרך אליה או ממנה) היו בשנת 2014 22.5% מכלל תאונות הדרכים במסגרת העבודה, ומספר זה נשאר יציב במהלך השנים. מספר תאונות הדרכים בדרך לעבודה גדל מ-14.4% מכלל הפגיעות בעבודה ב-2006 עד 16.3% ב-2014 (לוח 9). בשנת 2014 תאונות הדרכים במסגרת העבודה היו 6.2% מכלל תאונות העבודה - ירידה לעומת 6.7% ב-2013. תאונות הדרכים גרמו לפגיעה קשה יותר שהתבטאה במספר ימי אי-כושר רבים יותר (40.4 ימים) משאר התאונות (35.4 ימים).

התפלגות מקבלי דמי פגיעה לפי גורם התאונה יציבה למדי במהלך השנים. הגורמים השכיחים בשנת 2012⁹ היו תאונות דרכים (26.1%); נפילה (מפגום, סולם או מנוף, מבניין או מבנה, החלקה או מעידה במדרגות); החלקה או מעידה במישור (25.9%) ופגיעה מגופים (נופלים, לוחצים, מכים - 16.2%) (לוח 10). מבחינת חומרת הפגיעה, הנמדדת לפי מספר ימי אי-כושר, הפגיעות הקשות נגרמו בעיקר מנפילות (42.2 ימים). הנפילות גרמו בעיקר מכות יבשות והימחצויות וכן שברים בגפיים, מתיחות ונקעים. מחלות מקצוע היו במקום הגבוה ביותר בחומרת הפגיעה (58.1 ימים). רשימת מחלות המקצוע אמנם סגורה, אך אם המחלה אינה מופיעה בה, ועל פי חוות דעת המומחים יש קשר סיבתי ברור בינה לבין תנאי העבודה - המחלה תוכר כפגיעה בעבודה. רוב התביעות לדמי פגיעה בגין מחלת מקצוע מוגשות לצורך קביעת נכות מעבודה.

גם התפלגות מקבלי דמי פגיעה לפי מהות הפגיעה יציבה למדי במשך השנים. הסיבות השכיחות הן הימחצות (34.5%), פגיעה בשלד השריר (14.5%), מכה יבשה (12.8%) וחתך בגפה עליונה (9.2%). מבחינת חומרת הפגיעה (הנמדדת לפי מספר ימי אי-כושר) הפציעות הקשות היו שבר בגפה תחתונה (66.2 ימים), פגיעה במערכת כלי הדם (61.3 ימים), שבר בגפה העליונה (60.3 ימים), שבר בגב או בגולגולת או פגיעה בעמוד השדרה (59.8 ימים) ופריקה ללא שבר (51.8 ימים).

10 הנתון העדכני ביותר על גורם הפגיעה ומהות הפגיעה הוא של שנת 2012.

לוח 9

מקבלי דמי פגיעה לפי מקום הפגיעה וימי אי-כושר, 2010-2014

סך הכל	תאונות בעבודה		תאונות בדרך לעבודה		אחר
	תאונות דרכים	תאונות דרכים	תאונות בלי רכב	תאונות בלי רכב	
2010					
מספרים	47,520	4,721	10,683	4,094	993
אחוזים	69.9	6.9	15.7	6.0	1.5
ממוצע ימי אי-כושר	36.2	42.0	34.3	38.0	35.8
2011					
מספרים	47,174	4,540	10,976	4,287	1,001
אחוזים	69.4	6.7	16.1	6.3	1.5
ממוצע ימי אי-כושר	36.4	42.3	34.3	37.9	38.3
2012					
מספרים	48,589	4,908	11,229	4,647	1,022
אחוזים	69.0	7.0	16.0	6.6	1.5
ממוצע ימי אי-כושר	36.0	41.8	33.8	37.9	37.1
2013					
מספרים	51,239	5,005	12,148	5,138	1,230
אחוזים	68.5	6.7	16.2	6.9	1.6
ממוצע ימי אי-כושר	36.2	42.7	34.9	37.6	38.9
2014					
מספרים	51,166	4,599	12,116	5,495	1,179
אחוזים	68.6	6.2	16.3	7.4	1.6
ממוצע ימי אי-כושר	35.4	40.4	33.4	37.8	37.6

* חבלות ופציעות בעבודה שאינן תאונות דרכים.

לוח 10

מקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר לפי גורם הפגיעה, 2012

סך הכל	מקבלים		ימי אי כושר
	מספרים	אחוזים	
גורם הפגיעה	70,395	100.0	36.2
סך הכל	2,546,960	100.0	36.2
נפילה	18,223	24.1	42.2
תאונת דרכים	18,354	25.9	37.2
גוף נופל, מכה, לחץ מגוף	11,364	17.1	34.0
מכונות, כלים	9,085	11.7	32.7
מאמץ יתר	5,745	9.0	38.0
אש, חומר לוחט, אד, חומצה	1,083	1.5	22.2
גוף זר בעין	741	1.0	15.3
קטטה	677	1.1	33.3
הרעלה	500	0.7	21.7
גורם סביבתי	187	0.3	20.7
מחלת מקצוע	118	0.2	58.1
חומר נפץ	116	0.2	34.6
אחר ולא ידוע	4,202	6.0	26.2

הגפיים העליונות הן האיבר הפגיע ביותר בתאונות עבודה: שברים וחתכים (בלבד) בגפיים העליונות גרמו להיעדרות מעבודה של כ-15% ממקבלי דמי הפגיעה (לוח 11).

הגפיים העליונות הן האיבר הפגיע ביותר בתאונות עבודה: שברים וחתכים (בלבד) בגפיים העליונות גרמו להיעדרות מעבודה של כ-15% ממקבלי דמי הפגיעה (לוח 11).

לוח 11

מקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר לפי מהות הפגיעה, 2012

ימי אי כושר		מקבלים		מהות הפגיעה
סך הכל	ממוצע ימים	אחוזים	מספרים	
2,610,900	37.2	100.0	70,239	סך הכל
883,001	36.4	34.5	24,290	הימחצות
346,818	34.0	14.5	10,203	שלד ושרירים
291,478	32.4	12.8	9,008	מכה יבשה
193,723	30.0	9.2	6,461	חתך בגפה העליונה
243,625	60.3	5.8	4,041	שבר בגפה העליונה
108,178	33.7	4.6	3,212	מתיחה, נקע
182,953	66.2	3.9	2,763	שבר בגפה התחתונה
31,306	23.8	1.9	1,318	כווייה
53,393	59.8	1.3	893	שבר גולגולת, גב, שדרה
17,704	19.9	1.3	891	חתך בראש, צוואר, גב
25,322	28.6	1.3	885	חתך בגפה התחתונה
22,523	29.8	1.4	757	סימפטומים
10,913	14.6	1.1	747	חדירת גוף זר
5,718	19.3	0.4	297	הרעלה
11,140	51.8	1.1	215	פריקה ללא שבר
8,142	63.1	0.3	129	מערכת כלי דם
2,460	25.1	0.2	98	שפשוף
108,563	25.9	6.0	4,187	אחר ולא ידוע

נכים קשים: בקשות לפטור ממס הכנסה

כללי

על-פי סעיף 9(5)(א) לחוק, עיוור או נכה שנקבעו להם 100% נכות, או נכה שנקבעו לו 90% נכות לפחות אם לקה בכמה איברים, זכאים לפטור ממס על הכנסה מעבודה (לפטור זכאי גם מי שנקבעו לו אחוזי הנכות הללו על-פי חוק הביטוח הלאומי).

סעיף הפטור נועד לעודד אדם נכה קשה לשוב ולהשתלב בעבודה. הכוונה למקרי נכות קיצוניים בלבד, או כהגדרתו של השופט אליהו מצא: "...המקרים הקשים ביותר מקרב הלוקים במספר פגיונות, שנכויותיהם השונות יוצרות מוגבלות בדרגה הקרובה למוגבלות של עיוור או של נכה בשיעור 100%". הפטור ניתן על הכנסה מעבודה עד כ-600 אלף בשנה, שלאחריה משולם מס על יתרת ההכנסות מדרגת המס הנמוכה.

נתונים סטטיסטיים

משנת 1980 המוסד לביטוח לאומי מקיים ועדות רפואיות הדנות בבקשות לפטור ממס הכנסה במקרים מורכבים של ליקויים רפואיים רבים. ב-2014 החל המוסד טיפול ב-5,049 בקשות לפטור (עלייה של כ-21% לעומת 2013) וסיים טיפול ב-3,911 בקשות (לוח 1).

ב-2014 החל המוסד טיפול ב-5,049 בקשות לפטור (עלייה של כ-21% לעומת 2013) וסיים טיפול ב-3,911 בקשות

לוח 1

ועדות רפואיות למס הכנסה דרג ראשון – הליך ראשון ב-2010-2014

שנה	בקשות שטופלו (מספרים)		שינוי לעומת השנה הקודמת (אחוזים)	
	התחלה	סיום	התחלה	סיום
2010	3,669	3,603	3.9	4.6
2011	3,947	3,649	7.6	1.3
2012	4,099	3,960	3.9	8.5
2013	4,161	3,868	1.5	-2.3
2014	5,049	3,911	21.3	1.1

משך זמן הטיפול בבקשה לפטור גדל גם הוא: מ-59.5 ימים ב-2013 ל-63.8 ב-2014 - עלייה של 7.3% (לוח 2). הטיפול מתארך עקב עומס ביורוקרטי, גידול במספר הפניות ועלייה במורכבות התיקים עם השנים.

לוח 2

משך זמן הטיפול בוועדות רפואיות למס הכנסה – דרג ראשון, הליך ראשון ב-2010-2014

שנה	ימים	משך זמן הטיפול הממוצע	
		שינוי לעומת השנה הקודמת (אחוזים)	שינוי לעומת השנה הקודמת (אחוזים)
2010	47.2	-8.6	-8.6
2011	43.0	-8.8	-8.8
2012	52.5	22.0	22.0
2013	59.5	13.3	13.3
2014	63.8	7.3	7.3

נוסף על התביעות הראשונות לפטור, מבוטחים רשאים להגיש בקשה להחמרה במצב. בשנת 2014 הוגשו לביטוח הלאומי 2,072 בקשות כאלה (ירידה של כ-19% לעומת 2013), וטופלו 2,864 בקשות (עלייה של כ-9% לעומת 2013) (לוח 3). מספר הפניות שטופלו גדול מאלה שהוגשו, משום שבכל שנה יש פניות פתוחות מהשנה הקודמת.

מספר העררים על החלטות גדל מדי שנה: ב-2014 הוגשו 1,457 ערעורים - עלייה של כ-3% לעומת 2013.

לוח 3

ועדות רפואיות למס הכנסה דרג ראשון - בקשות להחמרה במצב, 2010-2014

שנה	בקשות שטופלו (מספרים)		שינוי לעומת השנה הקודמת (אחוזים)	
	התחלה	סיום	התחלה	סיום
2010	1,358	1,639	11.4	4.9
2011	1,561	1,738	14.9	6.0
2012	2,559	2,325	63.9	33.8
2013	2,568	2,626	0.4	12.9
2014	2,072	2,864	-19.3	9.1

לוח 4

ועדות רפואיות למס הכנסה דרג שני (עררים), 2010-2014

שנה	בקשות שטופלו (מספרים)		שינוי לעומת השנה הקודמת (אחוזים)	
	התחלה	סיום	התחלה	סיום
2010	911	978	4.7	11.9
2011	984	994	8.0	1.6
2012	1,237	1,141	25.7	14.8
2013	1,414	1,284	14.3	12.5
2014	1,457	1,506	3.0	17.3

ד. מקבלי גמלאות נכות מעבודה

גמלאות נכות משולמות לנפגעי עבודה שנותרו נכים בעקבות הפגיעה. קצבת נכות צמיתה משולמת לנפגעים בעלי דרגת נכות צמיתה של 20% ויותר.

1. קצבת נכות צמיתה

מספר מקבלי קצבת נכות צמיתה עולה בהתמדה ובשנת 2014 הגיע ל-40,162 לעומת 38,264 ב-2013

מספר מקבלי קצבת נכות צמיתה עולה בהתמדה ובשנת 2014 הגיע ל-40,162 לעומת 38,264 ב-2013 (לוח 12). לרוב מקבלי הקצבה (62.2%) דרגות נכות נמוכות (עד 39%). בקרב הנשים קבוצה זו גדולה אף יותר (65.2%): ל-63.4% מהן דרגת נכות של 20%-39% לעומת 57.9% מן הגברים. ל-9.5% מן הגברים ו-7.2% מן הנשים דרגת נכות גבוהה מ-80% (נספח הלוחות, ז', לוח 1).

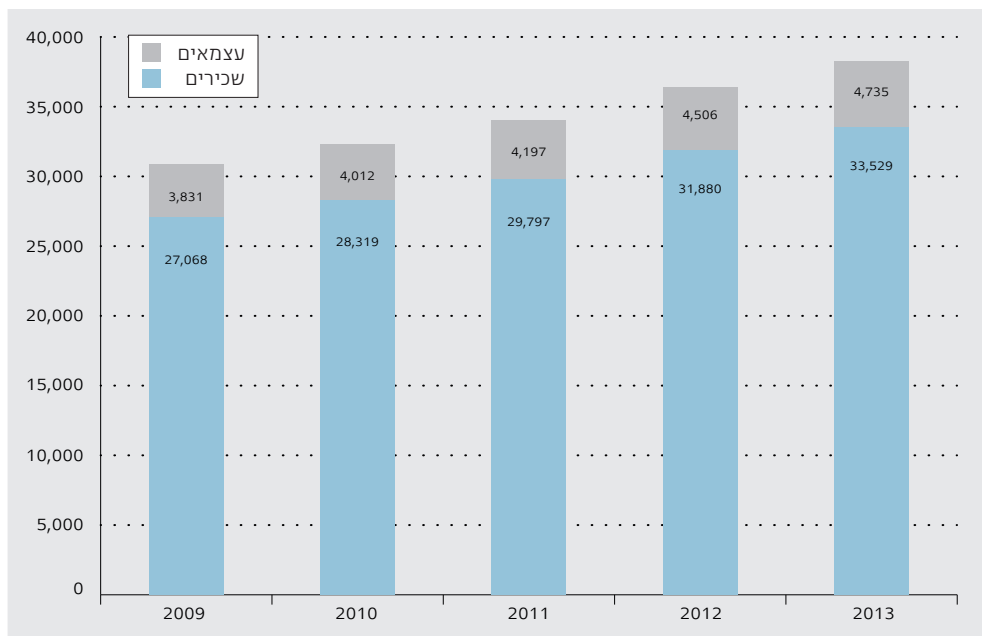
לוח 12

מקבלי קצבת נכות צמיתה לפי מעמד בעבודה (דצמבר), 2010-2014

שנה	סך הכל		
	מספרים	אחוז שינוי שנתי	שכירים
2010	33,079	4.7	28,994
2011	34,688	4.9	30,393
2012	36,390	4.9	31,883
2013	38,264	5.1	33,529
2014	40,162	5.0	35,184

תרשים 2

מקבלי קצבת נכות צמיתה לפי מעמד בעבודה, 2010-2014

מאפייני המקבלים קצבת נכות שונים במעט מאשר המאפיינים של מקבלי דמי פגיעה (התפלגות מקבלי קצבת נכות צמיתה לפי מין, גיל ואחוז נכות מוצגת בלוח ז/2 שבנספח לוחות ענפי הביטוח). מרבית המקבלים נמצאים בקבוצות המבוגרות יותר - בני 50 ויותר: למשל, גברים בני 50-59 מהווים 26.3% מכלל הגברים הזכאים לקצבה, וכך גם בנשים: בנות 50-59 מהוות 32.6% מכלל הנשים המקבלות קצבת נכות צמיתה. גיל ההתייחסות הוא גיל הזכאים בסוף שנת 2014 ולא הגיל בעת הפגיעה. אנשים שנפגעו בגיל צעיר מתבגרים עם השנים ואוכלוסיית מקבלי קצבת נכות היא אוכלוסייה שהולכת ומתבגרת עם הזמן.

2. מענק נכות

מענק נכות משולם לנכה עבודה שדרגת נכותו יציבה, והיא יותר מ-9% אך פחות מ-20%. סכומי המענקים ותנאי הזכאות להם עברו שינויים מפליגים בשנים האחרונות.

לוח 13

מקבלי מענק נכות לפי מעמד בעבודה, 2010-2014

שנה	סך הכל		מספרים	שנה
	שכירים	עצמאים		
2009	7,648	1,058	8,706	2.2
2010	7,697	1,124	8,821	1.3
2011	7,897	1,030	8,927	1.2
2012	8,544	1,185	9,729	9.0
2013	9,700	1,390	11,090	14.0
2014	10,332	1,540	11,872	7.1

עד חקיקת חוק התוכנית להבראת המשק ביוני 2003, המענק היה בגובה 70 קצבאות חודשיות, ואז נקבע כי מי שנפגע מיום 1.7.2003 ואילך יקבל מענק השווה ל-43 קצבאות. בעקבות כך חלה ירידה תלולה בסכום מענקי הנכות הממוצעים אך לא במספר התשלומים. בשנת 2014 שולמו 11,872 מענקים בגין הפגיעות השונות (לעומת 11,090 ב-2013) - 10,332 לשכירים ו-1,540 לעצמאים. בשנת 2014 התשלום הממוצע למענק לשכירים היה כ-39 אלף ש"ח לעומת כ-37.6 אלף ש"ח ב-2013, ולעצמאים - כ-36.8 אלף ש"ח לעומת 34.5 אלף ש"ח בהתאמה.

3. קצבת נכות מיוחדת ומענקים מיוחדים

נכי עבודה בדרגת נכות 75% ויותר ונכים עם קשיי הליכה בדרגת נכות 65%-74% זכאים, נוסף על כל גמלה אחרת, לסיוע כספי לעזרה אישית (מענק או קצבה), למימון נסיעות ולמענק להוצאות חד-פעמיות - לרכישת רכב, לדיור ולרכישת אביזרים מיוחדים הנובעים מהנכות.

בדצמבר 2014 קיבלו 3,517 נכים קצבה מיוחדת באמצעות אגף השיקום בסכום ממוצע של 3,732 ש"ח לעומת 3,413 בדצמבר 2013 שקיבלו בממוצע 3,651 ש"ח.

בשנת 2014 שולמו 169 מענקי שיקום בסכום ממוצע של 33,791 ש"ח לעומת 169 מענקים בסכום ממוצע של 32,479 ש"ח ב-2013. מענקים אלה שולמו כסיוע בדיור (57 מענקים בסך 51,298 ש"ח), סיוע ברכישת רכב (36 מענקים בסך 41,528 ש"ח), וסיוע אחר (65 מענקים בסך 14,154 ש"ח).

4. גמלאות תלויים

מספר מקבלי קצבת תלויים עלה בהדרגה עם השנים ובשנת 2014 ירד במעט ל-4,691 לעומת 4,695 בשנת 2013. שיעור השינוי 0.2%-1.2% (לוח 14).

לוח 14

מקבלי קצבת תלויים לפי מעמד בעבודה, 2010-2014

שנה	סך הכל		עצמאים
	מספרים	אחוז שינוי שנתי	
2010	4,565	-0.2	624
2011	4,603	0.8	622
2012	4,638	0.8	625
2013	4,695	1.2	632
2014	4,691	-0.1	637

ה. תשלומים

דמי הפגיעה הממוצעים ליום לשכירים ולעצמאים עלו בשנת 2014 במונחים נומינליים, במונחים ריאליים וכאחוז מהשכר הממוצע (לוח 15).

בשנת 2014 **קצבת הנכות הצמיתה** הממוצעת לעובדים שכירים היתה 3,482 ש"ח (לעומת 3,394 ש"ח ב-2013) ו-3,726 ש"ח לעצמאים (לעומת 3,650 ש"ח ב-2013). רמת הקצבה לשכירים ולעצמאים עלתה במונחים ריאליים וכאחוז מהשכר הממוצע ורמת קצבה כאחוז מהשכר הממוצע לעצמאים נשארה ללא שינוי (לוח 16).

סכום **קצבת התלויים** הממוצעת לחודש לשכירים היה ב-2014 6,362 ש"ח (לעומת 6,239 ש"ח ב-2013) ולעצמאים 6,738 ש"ח (לעומת 6,576 ש"ח ב-2013). הקצבה עלתה במונחים ריאליים וכאחוז מהשכר הממוצע, חוץ מהקצבה כאחוז מהשכר הממוצע לשכירים, אשר נשארה ללא שינוי (לוח 17).

בדצמבר 2014 קיבלו 3,517 נכים קצבה מיוחדת באמצעות אגף השיקום

מספר מקבלי קצבת תלויים עלה בהדרגה עם השנים ובשנת 2014 ירד במעט ל-4,691 לעומת 4,695 בשנת 2013

לוח 15

דמי פגיעה ממוצעים ליום לפי מעמד בעבודה, 2010–2014

שנה	שכירים			עצמאים		
	מחירי שוטפים (ש"ח)	מחירי 2014 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי שוטפים (ש"ח)	מחירי 2014 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע
2010	176	189	64	205	220	75
2011	179	185	63	195	202	68
2012	187	190	64	203	207	69
2013	190	191	63	213	214	71
2014	196	196	64	223	223	73

לוח 16

סכום קצבת נכות צמיתה לפי מעמד בעבודה (ממוצע חודשי), 2010–2014

שנה	שכירים			עצמאים		
	מחירי שוטפים	מחירי 2014 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי שוטפים (ש"ח)	מחירי 2014 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע
2010	3,419	3,670	42	3,403	3,653	41
2011	3,240	3,362	38	3,490	3,621	41
2012	3,330	3,397	38	3,574	3,646	41
2013	3,394	3,410	38	3,649	3,667	41
2014	3,482	3,482	38	3,726	3,726	41

לוח 17

קצבת תלויים חודשית ממוצעת לפי מעמד בעבודה, 2010–2014

שנה	שכירים			עצמאים		
	מחירי שוטפים (ש"ח)	מחירי 2014 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי שוטפים (ש"ח)	מחירי 2014 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע
2010	6,712	7,204	81	6,055	6,498	73
2011	6,010	6,236	70	6,296	6,532	74
2012	6,128	6,251	70	6,480	6,610	74
2013	6,239	6,269	69	6,576	6,608	73
2014	6,362	6,362	69	6,738	6,738	74

סך התשלומים בענף נפגעי עבודה הסתכם ב-2014 בכ-4.4 מיליארד ש"ח (לעומת 4.1 מיליארד ש"ח ב-2013) - עלייה ריאלית של 6.05% (לוח 18). הגידול נובע מעלייה בחלקן של גמלאות הנכות והוצאות הריפוי בכלל התשלומים בענף. התשלומים של שאר הגמלאות בכלל התשלומים בענף ירדו בשנת 2014 (לוח 19).

מאז נכנס לתוקף ביטוח נפגעי העבודה חלו שינויים מהותיים בהרכב התשלומים בענף (לוח 19). בראשית דרכו של החוק, מרבית התשלומים (54%) היו לדמי פגיעה לעומת התשלומים לקצבת

סך התשלומים בענף נפגעי עבודה הסתכם ב-2014 בכ-4.4 מיליארד ש"ח (לעומת 4.1 מיליארד ש"ח ב-2013) - עלייה ריאלית של 6.05%

לוח 18

תשלומים* בענף נפגעי עבודה (אלפי ש"ח), 2010-2014

שנה	מחירים שוטפים	מחירי 2014	שיעור שינוי ריאלי (אחוזים)
2010	3,279,105	3,519,484	3.43
2011	3,450,150	3,579,566	1.71
2012	3,767,946	3,843,647	7.38
2013	4,082,600	4,102,031	6.72
2014	4,350,224	4,350,224	6.05

* כולל תשלומים לדמי פגיעה, גמלאות נכות, גמלאות תלויים, הוצאות ריפוי והוצאות שיקום.

לוח 19

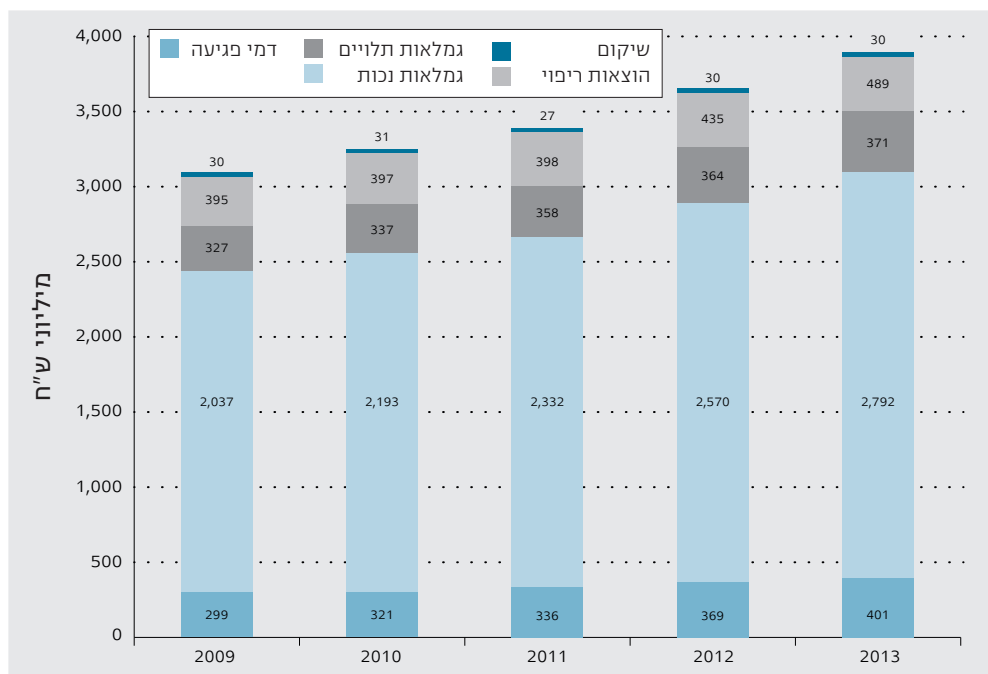
התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג הגמלה (אחוזים), 2010-2014

שנה	סך הכל	דמי פגיעה	גמלאות נכות	גמלאות	הוצאות ריפוי	הוצאות שיקום
2010	100.0	9.8	66.9	10.3	12.1	0.9
2011	100.0	9.7	67.6	10.4	11.5	0.8
2012	100.0	9.8	68.2	9.7	11.6	0.8
2013	100.0	9.8	68.4	9.1	12.0	0.7
2014	100.0	9.4	69.1	8.7	12.1	0.7

* לא כולל תשלומים לפעולות למניעת תאונות או למען בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועודת רפואיות וחוות דעת.

תרשים 3

התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג הגמלה (מיליוני ש"ח), 2010-2014

* לא כולל תשלומים לפעולות למניעת תאונות, פעולות בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועודת רפואיות וחוות דעת.

נכות (כ-40%). התשלומים לדמי פגיעה הם קצרי מועד ומקבליהם משתנים במהלך השנה, ואילו התשלומים לקצבת נכות משולמים לאורך זמן (עד גיל הזיקנה ולעתים אף לאחר מכן). חלקם של התשלומים לקצבת נכות הולך וגדל עם השנים (באופן יחסי) בעוד חלקם של התשלומים לדמי פגיעה הולך ופוחת. כיום גמלאות הנכות מהוות את חלק הארי מתשלומי הענף - כ-69%, והתשלומים לדמי פגיעה רק כ-9% מכלל התשלומים בענף.